
Voor het oorspronkelijke doel was dit te laat, want de sector was toen al door ad-hoc maatregelen aan het krimpen.

Paul Juffermans (1982) heeft het overheidsbeleid tussen 1945 en 1970 in kaart gebracht. Hij betreft de liberalisatie van bouw en prijsvorming van de jaren zestig waardoor de kosten in de gezondheidszorg in de jaren zeventig uit de hand liepen. Hier en daar besteedt hij aandacht aan de confessionaliteit. In een breed opgezette studie naar de bouw en architectuur van ziekenhuizen laten Noor Mens en Annet Tijhuis (1999) een eeuw overheidsbeleid en denken over het ziekenhuis de revue passeren. Zij trekken de lijn van Juffermans door tot in de jaren negentig, maar stellen zich ten aanzien van het overheidsbeleid wel neutraler op.

Deze twee boeken bevatten, samen met dat van Houwaart voor de vooroorlogse periode, een raamwerk voor de geschiedenis van het Nederlandse ziekenhuiswezen. Een landelijk, liever nog internationaal perspectief, zoals bij Houwaart, is echter nodig voor de plaatsbepaling. Daaraan wil ik toevoegen dat zonder een lokaal perspectief een studie naar het katholieke ziekenhuiswezen niet met de voeten op de grond staat.

*Literatuur over het katholieke ziekenhuiswezen in Nederland*¹⁸

Over de geschiedenis van het katholieke ziekenhuiswezen als geheel bestaan geen publicaties. Wel zijn er de afgelopen halve eeuw honderden gedenkboeken over afzonderlijke ziekenhuizen verschenen, waarvan opzet, kwaliteit en omvang ver uiteenlopen. Een goed voorbeeld is het boek dat hoogleraar medische geschiedenis Mart van Lieburg in 1992 over een van de grotere katholieke ziekenhuizen in Nederland heeft geschreven, het St. Franciscus Gasthuis te Rotterdam. Hij schrijft uitgebreid over de verwickelingen die met de oprichting (1892) en de groei van een grootstedelijk ziekenhuis gepaard gingen: de stichters, de rol van de gemeente, de bisschop die voor de verpleging geen buitenlandse congregatie wilde inschakelen en de concurrentie met protestantse groepen. Een hoofdrol is weggelegd voor geneesheer-directeur Fehmers die het ziekenhuis van 1900 tot 1940 heeft vormgegeven. Onder zijn bewind werd hier de eerste bloedtransfusiedienst van Nederland opgericht en de medische cursus voor aanstaande missionarissen gevestigd. Net als het Franciscus had haast elk groot ziekenhuis een of meer onderdelen waarop het uitblonk: St. Antonius Utrecht de thoraxchirurgie; St. Elisabeth Tilburg de neurochirurgie; St. Jozef Heerlen de ongevallengeneeskunde.

Het gedenkboek dat Jurjen Vis in 1998 over het OLVG schreef gaat uitgebreid in op de katholieke Amsterdamse elite, waaruit de stichters voortkwamen, en op de rol van de bisschop van Haarlem. Vis doet tevens de complexe financiële problematiek van het

¹⁸ Zie voor een overzicht de bijlage.